
W poniedziałek, 6 listopada, w Staszowie odbędą się uroczystości pogrzebowe śp. Ludwika Machalskiego „Mnicha” - założyciela i dowódcy zbrojnej organizacji niepodległościowej „Mnich”. Szczątki „Mnicha” odnalazł po 66 latach zespół prof. Krzysztofa Szwagrzyka, który prowadził prace archeologiczno-poszukiwawcze w kwaterze nr 6 na cmentarzu Piaski w Kielcach.

Przez ponad 65 lat miejsce pochówku Ludwika Machalskiego „Mnicha” pozostawało nieznane. Zachowane materiały archiwalne sugerowały, że mógł zostać pogrzebany na kieleckim cmentarzu Piaski. W listopadzie 2016 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji Instytutu Pamięci Narodowej, pod kierunkiem prof. Krzysztofa Szwagrzyka, prowadził prace archeologiczno-poszukiwawcze w kwaterze nr 6 na cmentarzu Piaski. W jednym, z dwóch odnalezionych pochówków, zidentyfikowano szczątki Ludwika Machalskiego. Rodzina zmarłego została poinformowana o dokonanej identyfikacji 10 kwietnia 2017 r., dokładnie 66 lat po jego zamordowaniu. W kwietniu 2017 r., w Pałacu Prezydenckim, Prezydent RP Andrzej Duda ogłosił nazwiska 12 zidentyfikowanych ofiar represji komunistycznych z całej Polski. Wśród nich był założyciel i dowódca zbrojnej organizacji niepodległościowej Ludwik Machalski „Mnich”. Tym samym przywrócono z totalnej, zbiorowej niepamięci nazwisko kolejnego Żołnierza Niezłomnego, jego rodziny i podkomendnych. Ludzi, którzy za walkę o suwerenną Polskę zapłacili najwyższą cenę - życia i wolności.

Organizatorami uroczystości pogrzebowych są Wojewoda Świętokrzyski, Instytut Pamięci Narodowej-Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz Burmistrz Miasta i Gminy Staszów, parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Bartłomieja, Staszowski Ośrodek Kultury, a także organizacje i stowarzyszenia kombatanckie, wojsko i służby mundurowe.

Uroczystości rozpoczną się o godzinie 10 w Staszowskim Ośrodku Kultury przy ul. Parkowej 6. W sali widowiskowej odbędzie się konferencja poświęcona śp. Ludwikowi Machalskiemu przygotowana przez Delegaturę IPN w Kielcach. O godz. 11.30 w Sanktuarium św. Jana Pawła II w Staszowie zostanie odprawiona Msza św. pod przewodnictwem biskupa Diecezji Sandomierskiej Krzysztofa Nitkiewicza. Następnie kondukt pogrzebowy przejdzie na Cmentarz parafialny, gdzie o godz. 13 rozpoczną się uroczystości pogrzebowe.

UROCZYSTOŚCI POGRZEBOWE

śp. **LUDWIKA MACHALSKIEGO**

„MNICHA”

(1929-1951)

założyciela i dowódcy zbrojnej organizacji niepodległościowej

Staszów, 6 listopada 2017 r.

Plan uroczystości:

godz. 10.00-11.00: konferencja poświęcona śp. Ludwikowi Machalskiemu „Mnichowi”, Staszowski Ośrodek Kultury, ul. Parkowa 6.

- *W walce o wolną Polskę - dążenia niepodległościowe rodziny Machalskich*, Marek Jończyk (Delegatura IPN Kielce),
- *Wierni Polsce Niepodległej. Tajne organizacje młodzieżowe na Kielecczyźnie po 1945 roku*, dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki (Delegatura IPN Kielce),
- *Listy Ludwika*, recytacja wybranych listów.

godz. 11.30-12.30: Msza św. celebrowana przez biskupa sandomierskiego Krzysztofa Nitkiewicza, Sanktuarium Świętego Jana Pawła II, ul. Partyzantów 1.

godz. 12.30: uformowanie konduktu pogrzebowego i przemarsz na Cmentarz Parafialny, ul. Cmentarna.

godz. 13.00: uroczystość pogrzebowa śp. Ludwika Machalskiego „Mnicha”.

Organizatorzy uroczystości:

Wojewoda Świętokrzyski

Instytut Pamięci Narodowej
- Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

oraz Burmistrz Miasta i Gminy w Staszowie, Parafia rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Staszowie, Staszowski Ośrodek Kultury, organizacje i stowarzyszenia kombatanckie, wojsko i służby mundurowe.

Ludwik Machalski urodził się 23 sierpnia 1929 r. w Jaśle. Jego matka Ludwika - siostra Adama Bienia - pochodziła z Ossali, a ojciec Leopold - ze Staszowa, gdzie Machalscy na stałe zamieszkali. W czasie okupacji uczęszczał na konspiracyjne lekcje gimnazjalne, po wojnie uczył się w Liceum im. Jana Śniadeckiego w Kielcach, gdzie zdał maturę. W październiku 1947r. rozpoczął studia na Akademii Handlowej w Krakowie. Przerwał je jednak i rok później wstąpił na Wydział Chemiczny Politechniki Łódzkiej. Tych studiów również nie ukończył, przeszedł za to w województwie szczecińskim, w lipcu 1949 r. kurs traktorzystów, po którym powrócił na dwa miesiące do rodzinnego Staszowa. W tym czasie budował już konspiracyjną organizację niepodległościową.

Posługujący się ps. "Mnich" Machalski zakładał organizację wspólnie z pochodzącym ze Staszowa Janem Firmantym ukrywającym się już wówczas przed UB. Wkrótce zaczęły dołączać do nich kolejne osoby, często również poszukiwane przez aparat represji, niekiedy z doświadczeniem w konspiracji z okresu wojny. Szczególnie istotny był kontakt "Mnicha" ze stryjem, Janem Machalskim, przedwojennym urzędnikiem Ministerstwa Skarbu, oficerem wojennego podziemia o ps. "Gryf". To on był politycznym doradcą grupy, sporządził dla niej ideowy manifest pt. Współczesna Polska Racja Stanu. Grupa działała głównie w okolicach Staszowa, lecz miała swoich współpracowników również w innych rejonach kraju.

Grupa Ludwika Machalskiego z jednej strony miała charakter młodzieżowej organizacji konspiracyjnej, typowej dla początku lat pięćdziesiątych, kiedy nie było już praktycznie ogólnokrajowych struktur podziemia. Grupy takie, złożone z młodych patriotów, którzy nie mogli uczestniczyć w konspiracji w czasie II wojny światowej, z reguły były nieliczne i stosunkowo szybko likwidowane przez UB. Z drugiej strony organizacja „Mnicha” podobna była tzw. grup przetrwania złożonych z ukrywających się wciąż działaczy podziemia niepodległościowego. W jej skład wchodził również ludzie dojrzały, niektórzy poszukiwani już przez władze. Posiadała zakonspirowaną bazę w postaci bunkra w golejowskim lesie, gromadziła broń, przeprowadzała zbrojne akcje. Jej zasadniczym celem było dotrzeć do kolejnego konfliktu światowego, podczas którego u boku wojsk państw zachodnich mogłaby wziąć udział w walce z Sowietami i polskimi komunistami. W tym celu powiększono arsenał i zdobywano środki materialne konieczne do przetrwania. Najpoważniejszą akcją zbrojną organizacji było rozbrojenie posterunku MO w Klimontowie 30 czerwca 1950 r. W wyniku tej akcji zdobyto kilka

sztuk broni i amunicję. Wiosną i latem 1950 r. grupa przeprowadziła też trzy akcje ekspropriacyjną w sklepach spółdzielczych w okolicy Staszowa, zdobywając pieniądze potrzebne na dalszą działalność. Czwartą akcję ekspropriacyjną na początku sierpnia 1950 r., w jednym z tamtejszych sklepów spółdzielczych wykonali współpracownicy organizacji z Wrocławia.

W wyniku tej ostatniej akcji aparat represji natrafił na trop organizacji. Po aresztowaniu wrocławskich współpracowników grupy, UB uzyskał podczas przesłuchań informacje pozwalające dotrzeć do pozostałych działaczy w Staszowie. 17 sierpnia 1950 r. grupa operacyjna UB-KBW otoczyła bunkier w golejowskim lesie. Doszło do wymiany ognia, Jan Firmanty i Roman Kwiatkowski zostali zastrzeleni. Pozostałych ośmiu członków organizacji przebywających wówczas w bunkrze aresztowano. W rodzinnym domu w Staszowie zatrzymano w tym samym czasie Ludwika Machalskiego wraz z ojcem i bratem. Kolejne aresztowania pozostałych współpracowników „Mnicha” trwały aż do czerwca 1951 r., kiedy w ręce UB wpadł jako ostatni Jan Machalski "Gryf".

Podczas pierwszej rozprawy zapadły trzy wyroki śmierci, dwa - dożywotniego więzienia i jeden - piętnastu lat więzienia. Jeden wyrok śmierci wykonano - Ludwik Machalski został zamordowany 10 kwietnia 1951 r. w więzieniu w Kielcach. W kolejnych sprawach karnych osób powiązanych z organizacją zapadło 27 wyroków skazujących. Na karę śmierci skazano jeszcze Jana Machalskiego, został jednak ułaskawiony i odzyskał wolność w 1958 r. Ostatni członek grupy wyszedł z więzienia dopiero w czerwcu 1960 r.

Fragment "Od wydawcy" Michał Wenklar oddział IPN w Krakowie zaczerpnięte z książki Krystyny Bień - Orlicz "O sprawiedliwy wymiar kary".
